

Evropska
komisija

EVROPSKI SOCIALNI SKLAD VLAGANJE V LJUDI

Kaj je in kaj dela

Niti Evropska komisija niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

© Slika na naslovnici: iStockphoto

Za uporabo ali reprodukcijo fotografij, za katere Evropske unije nimata avtorskih pravic, je treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnika ali imetnike avtorskih pravic.

*Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov
na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo*

Brezplačna telefonska številka (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Nekateri operaterji mobilne telefonije ne dovoljujejo vzpostavitve zveze s številkami 00 800 ali pa te klice zaračunavajo.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.

Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Kataloški podatki in povzetek so navedeni na koncu te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2012

ISBN 978-92-79-23819-2

doi:10.2767/65368

© Evropska unija, 2012

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Printed in Belgium

TISKANO NA BELEM PAPIRJU, KI NE VSEBUJE ELEMENTARNEGA KLORA (ECF)

KAJ JE EVROPSKI SOCIALNI SKLAD?

Evropska unija se je zavezala, da bo ustvarila nova in boljša delovna mesta in socialno vključujočo družbo. Ti cilji so jedro strategije Evropa 2020 za ustvarjanje pametne, trajnostne in vključujoče rasti v EU. V sedanjih gospodarskih razmerah je ta izziv še zahtevnejši.

Prizadevanja za pospešitev zaposlovanja

ESS je glavni instrument Evrope, ki podpira zaposlovanje, pomaga ljudem najti boljša delovna mesta in zagotavlja državljanom EU pravičnejše zaposlitvene možnosti. To mu uspeva z vlaganjem v človeški kapital, ki je bistveni pogoj za konkurenčno delovno silo. Financiranje ESS v višini 10 milijard EUR na leto izboljšuje možnosti za zaposlitev milijonov evropskih prebivalcev; pri tem je posebna pozornost namenjena tistim, ki še posebej težko najdejo delo, na primer mladi ali starejši delavci. Osredotočenost na ranljive skupine je del spodbujanja k „socialnemu vključevanju“ in je znak pomembne vloge, ki jo ima zaposlovanje pri pomoči ljudem za boljše vključevanje v družbo in vsakdanje življenje.

Projekti za ljudi

ESS ni agencija za zaposlovanje in ne oglašuje delovnih mest, temveč financira projekte v državah EU, da bi pomagal milijonom ljudem izboljšati njihove zaposlitvene možnosti. Zato financira več deset tisoč lokalnih, regionalnih in nacionalnih projektov, povezanih z zaposlovanjem, po vsej EU: od majhnih projektov, ki jih vodijo sosedska dobrodelna društva, da bi pomagala najti ustrezno delo invalidom iz lokalne skupnosti, do nacionalnih projektov za spodbujanje poklicnega usposabljanja celotnega prebivalstva. Projekti ESS se zelo razlikujejo po naravi, velikosti in ciljih ter se osredotočajo na zelo različne ciljne skupine. Obstajajo projekti, usmerjeni v izobraževalne sisteme, učitelje in šolarje; mlade in starejše iskalce zaposlitve, pa tudi v potencialne podjetnike iz vseh okolij. ESS je osredotočen na ljudi.

ESS - KAKO POMAGA IN KDO POMAGA

Sklad za solidarnost

V manj bogatih regijah Evrope živi 35 % njenih prebivalcev. Te regije prejmejo več kot dve tretjini proračuna ESS, preostala tretjina je namenjena bogatejšim regijam. Čeprav prejemajo podporo ESS vse države in regije, več pomoči dobijo več tiste, ki jo najbolj potrebujejo. In ta podpora ima velik vpliv. ESS vsako leto pomaga približno 11 milijonom ljudi. Od teh je več kot 7 milijonov brezposelnih ali neaktivnih, 5,7 milijona je žensk in več kot 3 milijone je mlajših od 25 let. Skoraj 1 milijon jih je iz skupin priseljencev in etničnih manjšin (med drugim Romi) in 400 000 invalidov. V času velike brezposelnosti ESS s svojimi sredstvi resnično spreminja možnosti ljudi za zaposlitev in izboljšanje življenjskega standarda.

Prednostne naloge

Evropska komisija in države EU skupaj določajo, katere so prednostne naloge ESS in kako naj ESS uporablja svoje dragocene vire. Obstajajo projekti za povečevanje prilagodljivosti delavcev in podjetij z usposabljanjem za pridobitev novih spretnosti in znanj ter novih načinov dela. Drugi

projekti se osredotočajo na izboljšanje dostopa do zaposlitve: s pomočjo za mlade pri prehodu iz šole v zaposlitev ali z usposabljanjem manj kvalificiranih iskalcev zaposlitve za izboljšanje njihovih možnosti za zaposlitev. Priložnosti za poklicno usposabljanje in vseživljenjsko učenje, s katerimi prebivalci pridobivajo nove spretnosti in znanja, resnično pomenijo velik del številnih projektov ESS.

Partnersko sodelovanje

Določanje nalog ESS in spremljanje njegovega delovanja se izvaja v partnerstvu z organi EU, nacionalnimi in regionalnimi oblastmi ter socialnimi partnerji: sindikati in združenji delodajalcev. Dejanske projekte ESS izvajajo različne organizacije – javne agencije za zaposlovanje, dobrodelne ustanove in socialna podjetja, ponudniki strokovnega usposabljanja ali kombinacije naštetih. Ključna značilnost je, da se poraba usmerja skozi organizacije z lokalnim znanjem, ki lahko omogočijo najboljšo uporabo sredstev za izboljšanje možnosti in priložnosti ljudi za zaposlitev.

Povečevanje zaposlovanja in možnosti prebivalstva

Finančna kriza je vodila v podvojitve prizadevanj, da bi ljudje obdržali zaposlitev ali hitro našli drugo delo, če ga izgubijo. Kriza ogroža številne organizacije in delavce – in ESS se je odzval z vrsto dejavnosti, ki podpirajo zaposlovanje. Kadar se zmanjša število delovnih ur, programi ESS podpirajo delavce, ki se vpišejo na usposabljanje, da bi izboljšali svoje spretnosti in znanje ter tako koristili svojim podjetjem. Če je izguba delovnih mest neizogibna, lahko ESS priskoči na pomoč in omogoči, da delavci pridobijo nove spretnosti, ki jih želijo delodajalci, ter jim pomaga, da se hitro vrnejo na delo.

Zelena delovna mesta za rast

Španski program „Zelena delovna mesta“ pomaga skupno 28.000 delavcem s tem, da jim omogoča usposabljanja s področja okolja ter pridobitev kvalifikacij, ki so potrebne v spreminjajočem se gospodarstvu. Prednost daje delavcem iz podjetij in sektorjev, ki jim grozi prestrukturiranje, da bi se ti lahko hitro vrnili na delo. Pobuda podpira tudi približno 1.000 novih podjetij, da bi pospešila rast novih zelenih podjetij.

Sposobnosti poučevanja v Latviji

Zmanjšanje porabe javnega sektorja v Latviji je spodbudilo projekt „Vzgajanje učiteljev«, ki je približno 22.000 pedagogom ponudil možnost prekvalifikacije. Nekateri so se prekvalificirali za delovna mesta v drugih sektorjih, kot sta računovodstvo in vodenje projektov. Drugi so se odločili za izpopolnitev svojih sposobnosti poučevanja z vključitvijo novih predmetov in višjih stopenj.

Javne službe, na katere se lahko zanesete

Ko vam grozi izguba zaposlitve, so javne službe za zaposlovanje pogosto prve, na katere se obrnete za pomoč. Javne službe imajo pomembno vlogo pri vračanju ljudi na delo in zagotavljanju informacij o možnostih za usposabljanje. V nekaterih primerih, zlasti v manj razvitih regijah, morajo izboljšati svoje storitve za iskalce zaposlitve in druge posameznike. Projekti ESS v številnih državah povečujejo kakovost javnih storitev – z usposabljanjem osebja, novimi računalniškimi sistemi ter boljšim strateškim načrtovanjem in organizacijo, pogosto v partnerstvu z drugimi državami EU, s katerimi si izmenjujejo strokovno znanje.

Izboljšanje možnosti za izobraževanje in usposabljanje

Delež delovnih mest, namenjenih visokokvalificiranim kadrom, na zaposlitvenem trgu narašča, povpraševanje po delovnih mestih, namenjenih nizkokvalificirani delovni sili, pa upada. V skladu z napovedmi se bo ta trend v prihodnosti nadaljeval. To je eden od pomembnih razlogov, iz katerih ESS podpira boljše izobraževanje in več možnosti za poklicno usposabljanje. Poraba ESS je namenjena celotnemu sektorju izobraževanja in usposabljanja – od osnovne šole prek visokošolskega izobraževanja do vseživljenjskega usposabljanja za delavce vseh starosti. Poleg tega ima boljše izobraževanje tudi druge koristi – dobro kvalificirani posamezniki zaslužijo v svoji delovni dobi več kot tisti z manj znanja, manj spretnostmi ali brez kvalifikacij.

Projekti ESS izboljšujejo šolske izobraževalne sisteme s posodabljanjem učnih načrtov, uvajanjem IT sistemov, razvijanjem učiteljevih spretnosti in spodbujanjem staršev, da se bolj vključujejo v izobraževanje otrok. Številne dejavnosti so usmerjene k manjšemu šolskemu osipu. Brez kvalifikacij so možnosti mladih za zaposlitev močno zmanjšane, zato jim ESS s spodbujanjem, da dokončajo izobraževanje, daje večje možnosti za zaposlitev. Vendar se dejavnosti ESS ne končajo pri šolskih vratih. Pri visokošolskem izobraževanju gradi ESS boljše povezave med univerzami in poslovnim svetom, da bi zagotovil tiste spretnosti in znanja mladih, ki so ustrezna in po katerih se povprašuje, ter lahko vodijo do trajnostnih poklicnih poti.

ESS financira dejavnosti po vsej EU, da bi pomagal prebivalcem pridobiti spretnosti in znanja, ki jih potrebujejo, da bi dobili zaposlitev in izboljšali svojo zaposljivost. Projekti usposabljanja, pridobivanja spretnosti in znanj, pokrivajo vrsto različnih dejavnosti, od internih strokovnih projektov, ki dajejo delavcem nove kompetence, do nacionalnih shem usposabljanja, ki jih lahko delavci in iskalci zaposlitve svobodno izbirajo. ESS spodbuja tudi vseživljenjsko učenje in pomaga delavcem, da se naučijo novih spretnosti, ki se zahtevajo na njihovi poklicni poti.

Čeprav ESS financira izobraževanje in tečaje za usposabljanje za vse, je njegova pomoč namenjena predvsem manj kvalificiranim osebam in osebam brez kvalifikacij.

Spodbujanje boljših možnosti za mlade

Finančna kriza je zelo hudo prizadela zlasti zaposlovanje mladih ter uničila ambicije in ogrozila prihodnjo rast. Projekti ESS podpirajo več kot 3 milijone mladih na leto in jim dajejo spretnosti in znanja ki jih zahtevajo delodajalci, ter jih vodijo do delovnih mest. Usposabljanje in mentorski programi pomagajo nizkokvalificiranim mladim, da nadgradijo svoje spretnosti in znanja ter možnosti za zaposlitev. Bolj kvalificirani pridobijo posebne spretnosti in znanja, na primer s področja upravljanja ali informacijskih tehnologij, zaradi katerih so potem zanimivejši za delodajalce.

ESS spodbuja tudi mobilnost – na tisoče mladih pridobiva delovne izkušnje in znanje jezikov v tujini. Spodbujanje vajeniških shem je naslednji cilj – mladim ponuja izkušnje na delovnem mestu v kombinaciji z usposabljanjem za pridobitev spretnosti in znanj, ki jih iščejo delodajalci.

Novo spretnosti in znanja za starejše delavce

ESS vsako leto pomaga približno 500 000 starejšim delavcem, da se soočijo z izzivi diskriminacije starostnikov in potrebo, da delajo dlje. Kljub dragocenim izkušnjam imajo starejši iskalci zaposlitve težave pri iskanju zaposlitve. V odgovor na to jim dajejo projekti ESS nove spretnosti in znanja, ki izboljšujejo njihove možnosti za zaposlitev in jim pomagajo spremeniti poklicno pot. Pri tistih, ki delajo, lahko usposabljanje izboljša njihove spretnosti in znanja ter pomaga povečati njihov prispevek – na primer z mentorstvom mlajšim delavcem. Projekti vseživljenjskega učenja dajejo vsem delavcem priložnost, da posodobijo svoje spretnosti in znanja. Tako jim pomagajo podaljšati obdobje delovne aktivnosti ter povečati socialno in finančno neodvisnost.

Številni projekti ESS prepričujejo tradicionalno usmerjena MSP in vodilne v podjetjih, naj za nove dejavnosti podjetja zaposlijo mlade podjetnike – da bodo pognali inovativnost z novim oblikovanjem, novimi tehnologijami in novimi izvoznimi trgi.

Pomoč za tiste, ki jo potrebujejo

Čeprav je Evropa ena izmed najuspešnejših regij na svetu, živi 16 % njenih državljanov v revščini, kar pomeni približno 80 milijonov ljudi. Številni med njimi so brezposelni, brez volje za iskanje dela ali pa spadajo v prikrajšane skupine. Med njimi so starši samohranilci, ki skrbijo za otroke; invalidi, v katerih sposobnosti delodajalci dvomijo; novejši priseljenci s slabim znanjem jezika in manjšine, kot na primer Romi, ki se soočajo z odkrito diskriminacijo. Čeprav sistemi socialnega varstva storijo veliko za ublažitev tega stanja, je pot do zaposlitve ter neodvisnosti in socialnih prednosti, ki jih ponuja delo, za številne boljša rešitev.

Projekti ESS vsako leto pomagajo približno 400 000 invalidom in pri tem pogosto sodelujejo s potencialnimi delodajalci, da bi našli proužne rešitve, kot je prilagoditev delovnih mest ali ustanovitev socialnih podjetij, da bi invalidom ponudili primerna in ustrezna delovna mesta. Priseljencem, ki iščejo zaposlitev, pomaga ESS pri pridobivanju jezikovnih znanj in priznavanju njihovih kvalifikacij. Dajanje prednosti boljšim zaposlitvenim možnostim Romov, je način poglobljanja njihovega vključevanja v evropske družbe, med drugim z obravnavanjem vprašanj, kot so izobraževanje, zaposlovanje, enakost med spoloma in zdravje.

Od 11 milijonov ljudi, ki jim ESS pomaga vsako leto, je 900 000 priseljencev ali pripadnikov etničnih manjšin, kot so Romi.

Boljše zagotavljanje otroškega varstva je tesno povezano z večjim zaposlovanjem žensk in kaže na pomembno vlogo, ki jo lahko ima dostopnost otroškega varstva pri povečevanju zaposlitvenih možnosti žensk.

Prednostna naloga je tudi podpora zaposlenim ženskam. S številnimi dejavnostmi ESS se povečuje dostop do otroškega varstva, ki omogoča, da se lahko ženske hitreje vrnejo na delo. Z drugimi dejavnostmi se ženske spodbuja, da si pridobijo tehnična znanja in IT veščine in si s tem omogočijo nove priložnosti, ali spodbujajo uspešne poslovne ženske, da so mentorice drugim ženskam, ki želijo ustanoviti lastno podjetje. ESS vsako leto pomaga 5,7 milijona ženskam, da izboljšajo svoje zaposlitvene možnosti.

Spodbujanje podjetnikov in ustvarjanje delovnih mest

Podjetništvo je bistvenega pomena, ker ustvarja delovna mesta za prebivalstvo. Od približno 23 milijonov podjetij v Evropi je 99% malih podjetij, ki pomenijo dve tretjini delovnih mest v zasebnem sektorju. Prav zato ESS podpira podjetništvo. Vendar to ni vse: ESS nudi pomoč prikrajšanim osebam, da lahko ustanovijo podjetje, s čimer jim pomaga, da dosežejo svojo neodvisnost – prinaša torej tudi dragocene socialne prednosti. „Podjetnik“ se nanaša na številne osebe: na mati, ki želi začeti spletno poslovanje od doma; na izkušnega priseljenca soboslikarja, ki skuša ustanoviti malo podjetje in zaposliti nekaj prijateljev, ali na skupino znanstvenikov, ki bi radi prodrli na trg z novo tehnologijo. Vsem tem ponuja ESS številne priložnosti, kot so usposabljanje za upravljanje, mentorstvo in svetovanje v zvezi s formalnostmi ob ustanovitvi in na zgodnjih stopnjah poslovanja, usposabljanje za zaposlene, dostop do omrežij drugih podjetnikov in po potrebi podporo pri izvozu in internacionalizaciji.

Podpora ESS presega usposabljanje in vodenje. Glavni problem mnogih novih podjetnikov je dostop do kapitala – posojil za mala podjetja v podporo poslovanju na začetni stopnji. Poslovne banke jih imajo pogosto za preveč tvegana, da bi jim odobrile posojila. Zato številni projekti ESS ponujajo mikroposojila za male podjetnike. Ti projekti mikrofinanciranja so lahko omejeni na določeno regijo ali namenjeni posebnim skupinam, na primer priseljenecem ali mladim. Nasprotno pa mikrofinančni instrument Progress deluje na evropski ravni s ponudniki mikroposojil v državah članicah in ponuja posojila do 25 000 EUR podjetnikom in novim podjetjem po vsej Uniji.

NEKAJ PRAKTIČNIH INFORMACIJ

Kdo lahko prejme sredstva ESS?

Financiranje s strani ESS se izvaja prek držav članic in regij. ESS ne financira projektov neposredno iz Bruslja. Programi ESS se izvajajo prek posameznih projektov, ki jih vodijo sodelujoče organizacije različnih vrst, na primer javne uprave, podjetja, nevladne organizacije in socialni partnerji, ki so aktivni na področju zaposlovanja in vključevanja v družbo. Zainteresirane organizacije naj navežejo stik z organom upravljanja ESS v svoji državi članici ali regiji.

Od kod izvirajo finančna sredstva ESS?

Finančna sredstva ESS izvirajo iz proračuna Evropske unije, k tem je dodan ustrezen nacionalen prispevek. ESS predstavlja več kot 10% skupnega proračuna EU. Za obdobje od 2007 do 2013 znaša proračun ESS 75 milijard EUR – skoraj 10 milijard EUR na leto.

© Shutterstock

KAKŠNA JE PRIHODNOST ESS?

V obdobju od 2014 do 2020 bo ESS še naprej glavni instrument EU za vlaganje v človeški kapital. ESS bo dajal konkretno podporo prebivalcem, ki potrebujejo zaposlitev ali si prizadevajo obdržati sedanjo zaposlitev. Z izobraževanjem in usposabljanjem bo prispeval k spodbujanju večje konkurenčnosti evropske delovne sile. Povečal bo prizadevanja za boj proti revščini in socialni izključenosti ranljivih skupin, npr. nizkokvalificiranih

oseb, etničnih manjšin, kot so Romi, starostnikov, samohranilcev ali priseljencev. Spodbujal bo tudi krepitev institucionalnih zmogljivosti. Za povečanje učinka takih ukrepov se bo podpora osredotočila na omejeno število prednostnih nalog v skladu z evropsko strategijo za rast in delovna mesta ter skupna prizadevanja za premagovanje vplivov gospodarske krize.

Evropska komisija

Evropski Socialni Sklad: vlaganje v ljudi – Kaj je in kaj dela

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije

2012 — 8 str. — 14,85 × 21 cm

ISBN 978-92-79-23819-2

doi:10.2767/65368

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- na predstavništvih ali delegacijah Evropske unije. Njihovi kontaktni podatki so na voljo na spletni strani <http://ec.europa.eu> ali po faksu +352 2929-42758.

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Plačljive naročnine (na primer na *Uradni list Evropske unije* ali zbirke odločb sodne prakse Sodišča Evropske unije):

- pri prodajnih zastopnikih Urada za publikacije Evropske unije (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

Ta brošura predstavlja Evropski socialni sklad: opisuje, kaj je in kaj dela; opisuje, kako dejavnosti ESS pomagajo številnim skupinam prebivalcev po Evropi, da pridobijo nove spretnosti in znanja ter izboljšajo svoje možnosti za zaposlitev.

To brošuro spremlja serija 27 nacionalnih povzetkov, po eden za vsako državo članico EU. Ti ponujajo informacije po posameznih državah o prednostnih nalogah in programih za financiranje ESS ter predstavljajo primere resničnih projektov, ki ponazarjajo, kako financiranje ESS povečuje zaposlovanje in socialno kohezijo.

Če želite izvedeti več o Evropskem socialnem skladu, o tem, kaj dela za evropske državljane in zlasti za vašo državo, obiščite spletno stran ESS (<http://ec.europa.eu/esf/>).

